

УДК 336.12:330.43:355.233(477)
DOI: 10.31732/2663-2209-2026-82-20-27

Дата надходження: 17.04.2026
Дата прийняття до друку: 15.05.2026
Дата публікації: 30.05.2026

Ця робота ліцензується відповідно до [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ У СИСТЕМІ ОЦІНЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Ірина Радіонова¹, Галина Пекна²

¹Д-р екон. наук, професор, професор кафедри економічної теорії, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана м. Київ, Україна; професор кафедри економіки та фінансів, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, e-mail: irina.radionova@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0941-286>

²Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: halynapb@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4902-6052>

INTERNATIONAL ECONOMIC SECURITY AND INTERNATIONAL COMPETITIVENESS IN THE SYSTEM OF ASSESSING NATIONAL ECONOMIC SECURITY

Iryna Radionova¹, Halyna Pekna²

¹ Doctor of Science (Economics), Professor, Professor of the Department of Economic Theory, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine, Professor of the Department of Economics and Finance, KROK University, Kyiv, Ukraine, e-mail: irina.radionova@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0941-2867>

²Ph.D. in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Economics and Finances Department, KROK University, Kyiv, Ukraine, e-mail: halynapb@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4902-6052>

Анотація. У статті досліджено наукову проблему формування сучасної системи оцінювання міжнародної економічної безпеки та міжнародної конкурентоспроможності та її застосування для української економіки, яка функціонує в умовах глобальних безпекових ризиків, воєнних загроз і макроекономічної нестабільності. Метою дослідження є обґрунтування способів доцільного використання міжнародних підходів до оцінювання рівня економічної безпеки та конкурентоспроможності для вдосконалення національної системи економічної безпеки. Водночас, метою роботи є виокремлення тих особливих інструментів (способів) оцінювання економічної безпеки, які стають актуальними для економіки країни, що перебуває в стані тривалої війни. Теоретичною основою дослідження є фундаментальні концепції макроекономічної рівноваги, стабільності та національної економічної безпеки. Цим концепціям відповідають алгоритми оцінювання рівня економічної безпеки на основі макрофінансових дисбалансів, які використовуються в ЄС, а також алгоритми формування рейтингів міжнародної конкурентоспроможності. Важливим складником теоретичної основи дослідження стали праці аналітиків міжнародних організацій, наукові публікації українських і зарубіжних авторів з питань економічної безпеки, а також офіційні документи Європейського Союзу та України. Для обґрунтування висновків, в статті проаналізовані особливості застосування Таблиці макрофінансових дисбалансів ЄС (MIP Scoreboard) та особливості побудови інтегральних індексів економічної безпеки, які використовувалися в Україні. У процесі дослідження були використані загальнонаукові методи, а саме: системний підхід – при обґрунтуванні системи показників для оцінювання економічної безпеки, історичний та порівняльний методи – при аналізі еволюції систем оцінювання економічної безпеки та конкурентоспроможності. В роботі використані прикладні методи, а саме: інтегральне оцінювання – в процесі аналізу побудови інтегральних індексів економічної безпеки, рейтингового оцінювання – при аналізі рівня безпеки, за змінами позиції країни в міжнародному рейтингу конкурентоспроможності, При формулюванні висновків дослідження, використані методи узагальнення та логічного моделювання. На основі проведеного аналізу запропонований перелік ключових індикаторів оцінювання економічної безпеки української економіки, адаптованих до сучасних умов воєнного стану та перебування української економіки в процесі євроінтеграції. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості використання запропонованих підходів органами державного управління при формуванні оновленої методики оцінювання економічної безпеки України. Відповідно, йдеться про досягнення вищого рівня обґрунтованості управлінських рішень в забезпеченні макроекономічної стабільності й міжнародної конкурентної спроможності.

Ключові слова: міжнародна економічна безпека, міжнародна конкурентоспроможність, показники та індикатори економічної безпеки, система оцінювання економічної безпеки.

Формул: 1 рис.: 3; **табл.:** 1; **бібл.:** 13

Abstract. The article examines the scientific problem of creating a modern system for assessing economic security and international competitiveness for the Ukrainian economy, which operates in conditions of global security risks, military threats and macroeconomic instability. The purpose of the study is to substantiate the methods of expedient use of international approaches to assessing the level of economic security and competitiveness to improve the national economic security system. At the same time, the purpose of the work is to identify those special tools (methods) for assessing economic security that become relevant for the economy of a country in a state of protracted war. The theoretical basis of the study is the fundamental concepts of macroeconomic equilibrium, stability and national economic security. These concepts correspond to the algorithms for assessing the level of economic security based on macrofinancial imbalances used in the EU, as well as the algorithms for forming international competitiveness ratings. An important component of the theoretical basis of the study was the work of analysts of international organizations, scientific publications of Ukrainian and foreign authors on economic security issues, as well as official documents of the European Union and Ukraine. To substantiate the conclusions, the article analyzed the features of the application of the EU Macrofinancial Imbalances Scoreboard (MIP Scoreboard) and the features of constructing integral indices of economic security that were used in Ukraine. In the process of the study, general scientific methods were used, namely: a systemic approach - in substantiating the system of indicators for assessing economic security, historical and comparative methods - in analyzing the evolution of systems for assessing economic security and competitiveness. The work used applied methods, namely: integral assessment - in the process of analyzing the construction of integral indices of economic security, rating assessment - in analyzing the level of security, according to changes in the country's position in the international competitiveness rating, When formulating the conclusions of the study, generalization and logical modeling methods were used. Based on the analysis, a list of key indicators for assessing the economic security of the Ukrainian economy, adapted to the current conditions of martial law and European integration, is proposed. The practical significance of the research results lies in the possibility of using the proposed approaches by state administration bodies in the formation of an updated methodology for assessing the economic security of Ukraine and making management decisions to ensure macroeconomic stability and increase the international competitiveness of the state.

Keywords: international economic security, international competitiveness, indicators and indicators of economic security, economic security assessment system.

Formulas: 1; **fig.:** 3; **tabl.:** 1; **bibl.:** 13

Вступ: В цій статті вирішується наукова проблема використання міжнародного досвіду оцінювання економічної безпеки та досвіду оцінювання конкурентної спроможності економік для формування оновленої системи оцінювання рівня економічної безпеки для української економіки. Необхідність формування нової системи оцінювання спричинена двома обставинами. По-перше, методика оцінювання економічної безпеки, презентована офіційною Методикою 2013 р., (Методичні рекомендації 2013 р.) перестала бути чинною в Україні у 2025 р. Відтак, має бути створена інша Методика оцінювання рівня економічної безпеки – документ для інститутів публічного управління, які мають приймати обґрунтовані управлінські рішення.

По-друге, нова система оцінювання економічної безпеки має враховувати нові обставини функціонування української економіки, яка перебуває в стані війни. Тому, Методика має охоплювати особливі

показники стійкості саме воєнної економіки, яких не було у попередніх методиках.

Аналіз останніх досліджень: В цьому дослідженні використані роботи, які присвячені різним аспектам проблеми економічної безпеки. По-перше, це фундаментальні аналітичні огляди, створені фахівцями провідних міжнародних організацій, в яких висвітлюються глобальні проблеми. До таких, наприклад, належать Economic Security in a Changing World (OECD, 2025) та The Global Financial Stability Report (IMF, 2024). Значний масив робіт формують дослідження окремих авторів, що присвячені окремим аспектам глобальних проблем безпеки. Це, наприклад, роботи Doğru S.E. (2025) та Ximing J. & others (2020). В дослідженні використані роботи, присвячена аналізу на досвіду регулювання економічної безпеки в окремих країнах чи в окремих групах країн. До прикладу, це роботи Venson, E.,

Mouradian, C., & Palazzi, A. (2024) та Reynolds M., Fittipaldi J. (2022). Важливою для цього дослідження є аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень України (НІСД, 2025), присвячена економічній безпеці української економіки у 2022-2025 роках.

Постановка завдання: Метою цього дослідження є: визначення особливостей сучасного оцінювання міжнародної економічної безпеки, в межах Європейського союзу (ЄС), на основі аналізу макрофінансових дисбалансів; обґрунтування доцільності використання показників міжнародної конкурентної спроможності національних економіки при оцінюванні економічної безпеки, ідентифікація особливостей інтегрального оцінювання економічної безпеки, яке застосовувалося до 2025 р. в Україні та потенціалу його використання в оновленій системі оцінювання економічної безпеки, формулювання пропозицій щодо ключових показників оцінювання економічної безпеки української економіки, яка інтегрується в ЄС, перебуваючи в стані тривалої війни й необхідності формування стабільної воєнної економіки.

Результати дослідження: Базовим припущенням цього дослідження є те, що оцінювання загального рівня економічної безпеки може здійснюватися у різний спосіб, а саме:

– шляхом порівняння фактичних значень ключових макрофінансових показників з їх нормативними значеннями, зафіксованими в офіційних методиках оцінювання;

– через визначення інтегрального показника (індексу) економічної безпеки та моніторинг його динаміки;

– з використанням міжнародних рейтингів країни, передусім , рейтингу конкурентної спроможності.

Є підстави вважати, що саме комбінація цих способів (підходів) до

оцінювання загального рівня економічної безпеки забезпечуватиме більш точну ідентифікацію проблем в царині економічної безпеки. Відповідно, досягатимуться більш обґрунтовані рішення органів публічного управління.

Методика оцінювання економічної безпеки, яка ґрунтується на порівнянні фактичних значень ключових макрофінансових показників з їх нормативними значеннями, представлена в, так званій Таблиці макрофінансових дисбалансів («MIP Scoreboard», MIP – Macroeconomic imbalances procedure). Ця методика використовується в Європейському Союзі (ЄС), а результатом її застосування стають висновки щодо дій, спрямованих на подолання дисбалансів. Відповідно, йдеться про досягнення вищого рівня безпеки та стабільності окремих економік країн-членів ЄС та всього міжнародного об'єднання. Скорочена версія цієї таблиці (без додаткових показників) презентована в таблиці 1.

Як свідчить перелік показників, презентований на рис.1, нормативні значення показників, за якими оцінюються дисбаланси, подаються по-різному: або у вигляді граничного значення, вихід за межі якого трактується як виникнення дисбалансу, або у вигляді «коридору» прийнятних коливань фактичних значень показника. При цьому всі показники для оцінювання дисбалансів об'єднані у дві групи: ті, що характеризують зовнішні та внутрішні дисбаланси.

Другий підхід до оцінювання економічної безпеки – через визначення інтегрального показника (індексу) та моніторинг його динаміки – може реалізовуватись, за умови, що вже існують та застосовуються обґрунтовані нормативні значення показників, за якими оцінюється рівень безпеки.

Таблиця 1

Ключові показники та їх нормативні значення при оцінюванні макрофінансових дисбалансів, за Таблицею макрофінансових дисбалансів для країн ЄС

Сфера дисбалансів	Ключові показники	Порогові (нормативні) значення показників
Зовнішня	1. Середня за три останні роки величина сальдо рахунку поточних операцій (у % до ВВП)	від -4% до +6% ВВП
	2. Чиста міжнародна інвестиційна позиція (% до ВВП)	-35% ВВП
	3. Зміна за три останні роки реального ефективного обмінного курсу (РЕОК), обчисленого на основі дефлятора ВВП відносно валют певної кількості розвинених країн	від +5% до -5% для країн-членів Єврозони; від +11% до -11% для всіх інших країн ЄС
	4. Зміна за останні п'ять останніх років частки експорту країни у світовому експорті (у %)	6%
	5. Зміна за три останні роки номінальної вартості робочої сили в розрахунку на одиницю продукції (%)	+9% для країн-членів Єврозони; +12% для всіх інших країн ЄС
Внутрішня	6. Річна дефльована (реальна) зміна гармонізованого індексу цін на житло (%)	+6%
	7. Кредитування приватного сектору (нефінансових корпорацій, домогосподарств, некомерційних організацій) на консолідованій основі (% ВВП)	15% (у 2011) / 14% ВВП (у 2018)
	8. Заборгованість приватного сектору (вартість позик і цінних паперів, окрім акцій), обчислена на консолідованій основі (% ВВП)	160% (у 2011) / 133 % ВВП (у 2018)
	9. Загальний державний борг (% ВВП)	60% ВВП
	10. Середній за три останні роки рівень безробіття (%)	10%

Джерело: створено на основі European Commission (2011, 2018)

Часткові показники оцінювання рівня безпеки об'єднуються в інтегральний показник (I_{sec}) за відомою формулою:

$$I_{sec} = \sum_{i=1}^n k_i y_i \quad (1)$$

де k_i – вагові коефіцієнти показників, які використовуються для визначення інтегрального показника (індексу); y_i – нормовані (з урахуванням нормативних значень) показники, які використовуються в інтегральному оцінюванні; n – кількість показників, використаних для інтегрального оцінювання.

Метод інтегрального оцінювання з розрахунком інтегральних індексів покладений в основу міжнародних рейтингів, які формують окремий напрямок оцінювання економічної безпеки. Цей метод впроваджується багатьох років,

використовувався центральними органами економічної влади України для оцінювання рівня економічної безпеки. Йдеться, в першу чергу, про офіційну Методику 2013, якою впродовж 12 років послуговувались органи державної влади та модифіковану методику 2021 р. Масштаб охоплених показників та сфери, які брались до уваги при оцінюванні, за Методикою 2013 р. та за її модифікацією 2021 р. презентовані на рис.2.

Як свідчать дані, презентовані на рис.2, інтегральне оцінювання економічної безпеки в Україні, за Методикою 2013 р., передбачало використання 126 показників та виокремлення 9-х сфер. Натомість, методика, передбачена Стратегією 2021 р., спиралась на суттєве скорочення кількості показників та сфер. В ній йшлося про 35 показників та 5 сфер.

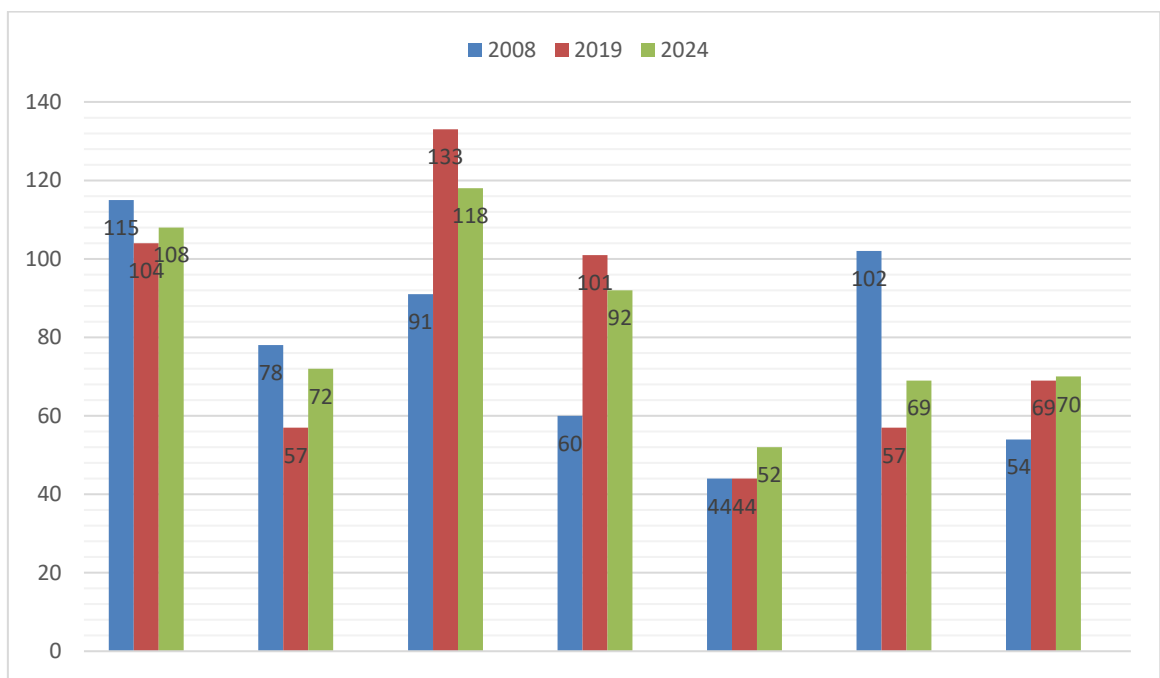
Показники оцінювання безпеки, за Методикою 2013 р. (126)	Показники оцінювання безпеки, за Методикою 2021 р. (35)
<ul style="list-style-type: none"> •Фінансові - 32 •Виробничі - 16 •Зовнішньоекономічні - 11 •Інвестиційно-інноваційні - 11 •Макроекономічні - 12 •Демографічні - 7 •Енергетичні - 10 •Продовольчі - 11 •Соціальні - 15 	<ul style="list-style-type: none"> •Фінансові - 6 •Виробничі - 11 •Зовнішньоекономічні - 8 •Інвестиційно-інноваційні - 7 •Макроекономічні - 7

Рис.1. Показники та сфери оцінювання економічної безпеки

Джерело: створено на основі Методики (2013), Стратегії економічної безпеки України (2021)

Третій підхід до оцінювання економічної безпеки ґрунтується на моніторингу місця країни в міжнародних рейтингах. В основу такого оцінювання покладена ідея про те, що зміна місця країни в певних рейтингах в бік наближення до кращих зразків може трактуватись як свідчення покращення економічної безпеки. Як відомо, більшість міжнародних рейтингів, попри відмінності між ними, передбачає оцінювання економічних показників. Зміни рейтингу

країни, за цими показниками, можуть тлумачитись як зміни економічної безпеки. До інтегральних індексів, в складі яких містяться важливі суб-індекси та відповідні показники економічної безпеки, належать, передусім, міжнародний індекс конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index – GCI), індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), суверенні кредитні рейтинги агенції “Standart&Poor’s” тощо.

Рис. 2 Позиція України, за складниками інтегрального індексу конкурентоспроможності, у 2008, 2019 та 2024 роках.

Джерело: створено на основі The Global Competitiveness Report 2008-2009, The Global Competitiveness Report 2019 та World competitiveness ranking 2025

Інформація про зміни місця України в світовому рейтингу конкурентної спроможності, за GCI, подана на рис.2.

Інформація презентована на рис.2, віддзеркалює зміни позиції України, за такими сімома складниками глобального індексу конкурентоспроможності, як: 1) інституції, 2) макроекономічна стабільність, 3) освіта, 4) ринок праці, 5) технології, 6) бізнес, 7) інновації.

Складність порівняння, за рейтингом глобального індексу конкурентоспроможності - GCI, пов'язана зі змінами методології формування цього індексу. Рисунок 2. демонструє суттєві зміни позицій України у Глобальному індексі конкурентоспроможності протягом 2008–2024 рр. Найбільш позитивна динаміка спостерігається у сферах технологічної готовності, інноваційності та розвитку бізнесу, що пов'язано з активною цифровізацією економіки, розвитком ІТ-сектору та адаптацією підприємств до нових умов функціонування. Водночас, окремі складники, зокрема макроекономічна стабільність та фінансовий ринок, демонструють динаміку в сторону зменшення стійкості через вплив воєнних ризиків, інфляційних процесів та високої економічної невизначеності. У 2008 році Україна посідала відносно слабкі позиції за більшістю показників. Найгіршими були результати, за якістю інституцій – 115 місце серед 132 країн, за ефективністю товарного ринку – 102 місце та за макроекономічною стабільністю – 91 місце. Однак, конкурентними перевагами залишалися освіта (44 місце) та розмір внутрішнього ринку (31 позиція), що свідчило про значний людський і споживчий потенціал економіки. У 2019 році спостерігалось покращення окремих показників. Йдеться про інноваційність, конкурентоспроможність бізнесу, технологічну готовність. Водночас, відбувалось погіршення стану макроекономічного середовища фінансового ринку, що стало наслідком фінансової нестабільності, боргових ризиків та економічних криз попередніх років.

У 2024 році конкурентоспроможність України зазнала нових трансформацій під впливом війни та адаптації економіки до кризових умов. Найкращу динаміку продемонструвала технологічність – 41 місце, що підтверджує високий рівень розвитку цифрових технологій та ІТ-сектору. Також покращились позиції у сфері бізнес-середовища – 58 місце та інноваційності – 63 місце. Однак, інституційна якість залишалася невисокою – 108 місце, а макроекономічна стабільність ще нижчою – 118 місце.

Загалом аналіз графіка (рис. 2) свідчить про те, що конкурентоспроможність України поступово змінюється під впливом переходу від традиційних ресурсних переваг до інноваційно-технологічної моделі розвитку. Основними драйверами економічного зростання поступово стають виступають цифровізація, розвиток людського капіталу та більша адаптивність бізнесу. Однак, ключовими стримуючими чинниками конкурентоспроможності залишаються інституційні проблеми, фінансова нестабільність, спричинені наслідками воєнного стану.

Повертаючись до проблеми, сформульованої на початку статті – як має модифікуватись система оцінювання економічної безпеки в Україні, з урахуванням міжнародного досвіду та факту перебування країни в стані тривалої війни – робимо такі узагальнення.

По-перше, з огляду на мету інтеграції України в ЄС, основу системи оцінювання економічної безпеки можуть складати ключові показники тих макрофінансових дисбалансів, важливість яких для української економіки є неспростовною. Однак, в цьому переліку має враховуватись і особливий показник, яким не оцінюється безпека економік ЄС, а саме: рівень тінізації економіки. Зрозуміло, що доцільність імплементації цього показника визначається традиційним надмірно високим рівнем частки тіньової економіки

По-друге, в систему оцінювання економічної безпеки української економіки має бути імплементована група показників макрофінансового оцінювання стану економіки країни, що перебуває в стані тривалої війни.

По-третє, нормативні значення (індикатори) для показників оцінювання економічної безпеки економіки в стані тривалої війни, можуть обґрунтуватись,

спираючись на власний український досвід та досвід інших країн, що перебували чи перебувають в стані війни. Таке обґрунтування передбачає широке обговорення, за участі фахівців економіки, статистики, публічного управління.

На підставі всього, про що йшлося в цьому дослідженні, перелік показників для оцінювання рівня економічної безпеки в Україні міг би бути таким (табл.1)

Таблиця 2

Пропоновані ключові показники для оцінювання рівня економічної безпеки української економіки

Показники оцінювання рівня економічної безпеки, наближені до переліку ключових показників Таблиці макрофінансових дисбалансів ЄС	Показники оцінювання рівня економічної безпеки, які враховують особливості воєнної економіки
1. Річне сальдо рахунку поточних операцій платіжного балансу (у % до ВВП) 2. Річна зміна реального обмінного курсу (в.п.) 3. Річний темп інфляції (%) 4. Чиста міжнародна інвестиційна позиція (у % до ВВП) 5. Державний борг (у % до ВВП) 6. Відношення суми платежів з обслуговування державного боргу до доходів державного бюджету, відсотків (%) 7. Рівень безробіття, за методологією МОП (%) 8. Рівень тінізації економіки (частка тіньової економіки у % ВВП)	1. Частка у валовій доданій вартості тих видів діяльності, які формують військово-промисловий комплекс (ВПК) (%) 2. Військові витрати у загальних витратах державного бюджету (%) 3. Чистий експорт товарів та послуг військового призначення (у % ВВП) 4. Інвестиції у ВВП (у % до загальних інвестицій)

Джерело: складено авторами самостійно

Висновки: За результатами дослідження, презентованого у цій статті, можна зробити такі узагальнення:

Наукова новизна цього дослідження полягає у обґрунтуванні підходу, який передбачає поєднання міжнародного досвіду аналізу економічної безпеки на основі ключових макрофінансових дисбалансів, їх інтегрального оцінювання та рейтингового оцінювання конкурентної спроможності. В якості інструменту рейтингового оцінювання можуть використовуватись глобальний рейтинг конкурентоспроможності на основі індексу GCI. Передусім, йдеться про ті суб-індекси GCI, які віддзеркалюють макроекономічну стабільність, ефективність агрегованих ринків, конкурентоспроможність бізнесу та інноваційність економіки.

Теоретичне значення цього дослідження визначається тим, що в ньому обґрунтовується комплексний підхід до оцінювання національної економічної безпеки, що передбачає поєднання декількох інструментів аналізу. Йдеться про ідентифікацію ключових дисбалансів, інтегральне оцінювання з урахуванням системи показників та індикаторів та врахування конкурентоспроможності національної економіки. В дослідженні обґрунтована доцільність використання системи показників, що охоплює дві групи. Перша група включає загальні показники, доцільні для оцінювання безпеки будь-якої економіки. Друга група показників враховує воєнний характер економіки, передусім, частку військово-промислового комплексу (ВПК) у створенні валової доданої вартості, частку воєнних витрат у

витратах державного бюджету, чистий експорт продукції ВПК у % до ВВП, частку інвестицій в ВПК в загальних інвестиціях в національній економіці.

Прикладне значення дослідження полягає у можливості використання його результатів при створенні оновленої системи оцінювання безпеки української економіки з урахуванням перебування країни у стані активної фази війни, перманентних загроз агресії в майбутньому

та необхідності економічного відновлення. Ця система оцінювання економічної безпеки може ставати результативним інструментом публічного управління українською економікою.

Подальші дослідження, ймовірно, зосереджуватимуться в царині модифікації ключових показників макрофінансових дисбалансів, а також особливих показників та індикаторів безпеки економіки країни, що перебуває в стані тривалої війни.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що дослідження проводилося за відсутності будь-яких комерційних або фінансових відносин, які могли б бути витлумачені як потенційний конфлікт інтересів.

Фінансування. Автори заявляють, що фінансували публікацію статті самостійно.

Етична заява. Усі процедури, здійснені в межах цього дослідження, відповідали інституційним та міжнародним етичним стандартам.

Заява щодо генеративного ШІ. Автори заявляють, що генеративний штучний інтелект не використовувався під час підготовки рукопису цієї статті.

Внесок авторів. Автори зробили однаковий внесок у формулювання концепції дослідження, підготовку тексту, формулювання висновків та узгодження остаточної версії рукопису.

Література:

1. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). *Economic security in a changing world*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/4eac89c7-en>
2. International Monetary Fund. (2024). *Global financial stability report: Steadying the course: Uncertainty, artificial intelligence, and financial stability*. IMF. <https://doi.org/10.5089/9798400288246.082>
3. Reynolds, M., & Fittipaldi, J. (2022). *Economic security in emerging markets: A look at India, Vietnam, and Indonesia*. Center for Strategic and International Studies. <https://www.csis.org/analysis/economic-security-emerging-markets>
4. Benson, E., Mouradian, C., & Palazzi, A. (2024). *Toward a U.S. economic security strategy: Twenty-first-century guidance for domestic and international policymaking*. Center for Strategic and International Studies. <https://www.csis.org/analysis/toward-us-economic-security-strategy>
5. Ximing, J., et al. (2020). *International security threat in the 21st century*. <https://doi.org/10.1007/978-981-15-6025-5>
6. Dođru, C. E. (2025). *The age of economic security*. Observer Research Foundation. <https://www.orfonline.org/expert-speak/the-age-of-economic-security>
7. Національний інститут стратегічних досліджень. (2025). *Економічна безпека України в умовах високих воєнних ризиків та глобальної нестабільності*. <https://niss.gov.ua>
8. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. (2013). *Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ від 29.10.2013 р. № 1277*. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
9. European Commission. (2018). *Technical note envisaged revision of selected auxiliary indicators of the MIP scoreboard*. <https://economy-finance.ec.europa.eu>
10. Президент України. (2021). *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року»*: указ Президента України від 11.08.2021 р. № 347. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>
11. World Economic Forum. (2008). *The global competitiveness report 2008–2009*. <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2008-2009>
12. World Economic Forum. (2019). *The global competitiveness report 2019*. <https://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth>
13. IMD World Competitiveness Center. (2025). *World competitiveness ranking 2025*. IMD Business School. <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/>